

**LEADER
EESTI**

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

LEADER programm
Hiidlaste Koostöökogu meetmed
Ettekanne infopäevadel
24., 25.,26.,31.01. ja 01.02 2017

Ilmi Aksli

MTÜ Hiidlaste Koostöökogu
LEADER tegevusgrupp

LEADER
EESTI

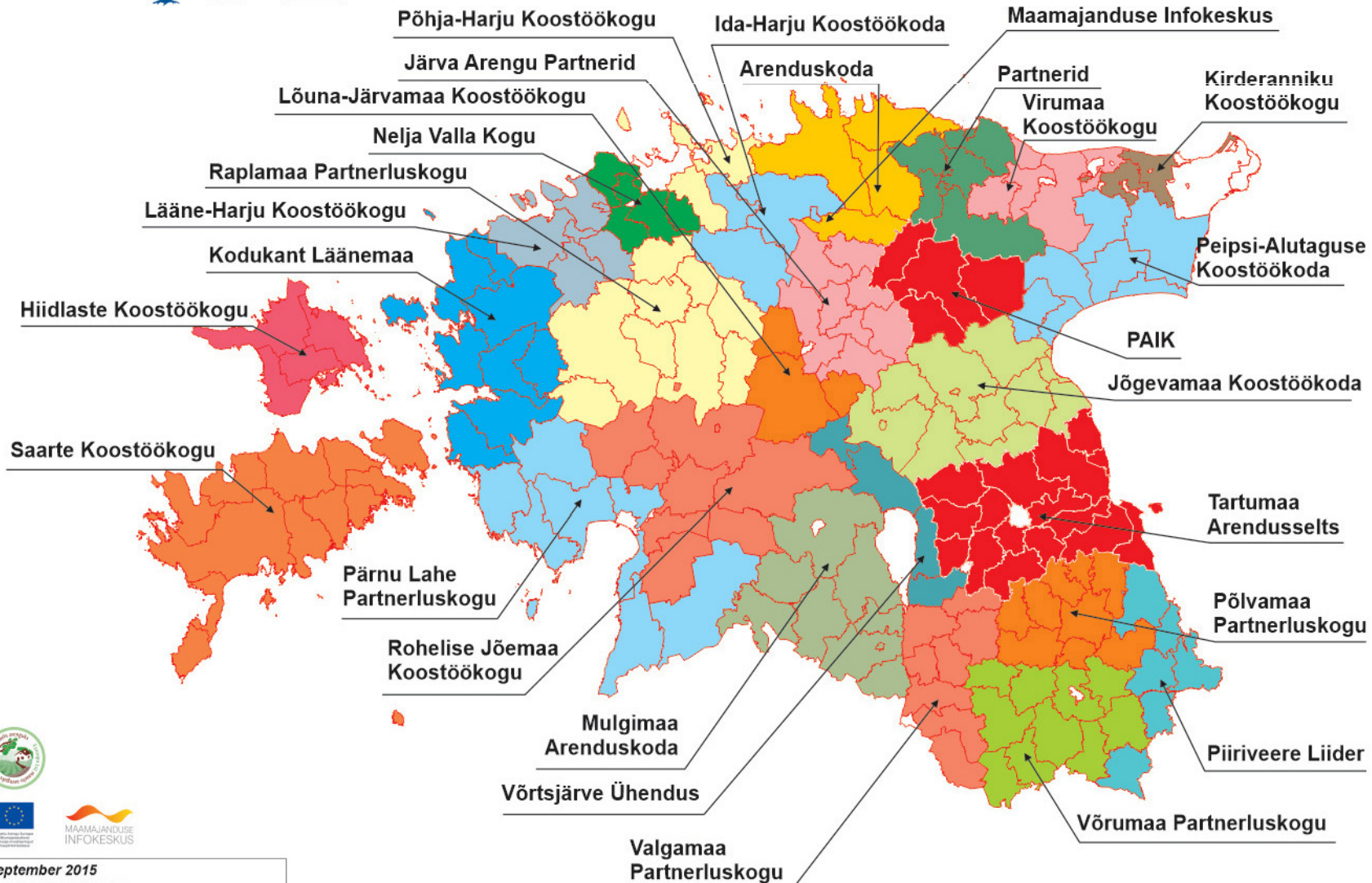
Leader-programm: Euroopa Komisjoni algatus aastast 1991

- Tänapäevaks on läbitud juba neli toetusperioodi: Leader I, Leader II, Leader+ ja aastatel 2007-2013 Leader-meede ehk maaelu arengukava toetusmeede.
- Programmi eesmärk on edendada kohalikku elu maapiirkonnas, parandada maapiirkonna elukvaliteeti ning mitmekesistada majandustegevust. Lisaks on kohalikul algatusel oluline roll inimeste sidumisel uute ideedega, innovatsiooni ja ettevõtlikkuse julgustamisel ning kohalike teenuste arendamisel.
- Leader on Eesti maaelu arengukava (MAK) 2014–2020 meede.

LEADER-programm Eestis

LEADER TEGEVUSGRUPID EESTIS

September 2015
Aluskaart: Maa-amet 2015
Andmed: Maamajanduse Infokeskus

LEADER
EESTI

MTÜ Hiidlaste Koostöökogu

- Hiidlaste Koostöökogu on OV, EV ja MTÜ-de ühendus, tegutseb avalikes huvides kohaliku algatuse ning kohaliku elu arendamise eesmärgil.01.01.2017 a 84 liiget.
- „Hiiumaa integreeritud arengustrateegia 2014 – 2020“ väljatöötatud hiidlaste poolt ja hiidlastele, tunnustatud MEM poolt
- Strateegia taotleb, et meie saarel, mis asub UNESCO biosfääri programmialal, oleks atraktiivne elamis-, ettevõtlus- ja külastuskeskkond ning väärt paik eneseteostuseks.
- www.kogu.hiiumaa.ee
- **Abiks taotlejale**

Meetmete taotlusvoorud

LEADER
EESTI

- **Esimene taotlusvoor: 15. veebr. 2017 - 01. märts 2017.**
- Meede 3 "Uuenduslik kogukond" (meetme maht 70 000 eur)
- Meede 4 "Arengukoostöö" (meetme maht 85 000 eur)
- (Meetmed 3 ja 4 on plaanis avada ka 2018 ja 2019 a)

- **Teine taotlusvoor: 02. okt. 2017- 16. okt 2017.**
- Meede 1 " Ettevõtete areng" (meetme maht 353 000 eur)
- Meede 2 " Külaarendus ja kogukonnateenused" (meetme maht 286 426 eur)
- (Meetmeid 1 ja 2 ei ole plaanis enam avada)

Meede 3

Uuenduslik kogukond

LEADER
EESTI

- **Eesmärk:** Aktiivne ja eesmärgistatud koostöö uute teadmiste ja oskuste omandamiseks ja rakendamiseks.
- **Sihtgrupp:** Hiiumaal tegutsevad seltsingud (ainult teadmussiirde projektid), MTÜ, SA, KOV ning äriühingud, mikroettevõtjad ja FIE-d
- **Min. toetussumma taotluse kohta:** 2000 eurot
Maksimaalne summa taotluse kohta: meetme maht
- **Toetuse määrad:** MTÜ, SA, KOV, seltsing kuni 90% abikõlblikest kuludest
Ettevõtjad: kuni 60% abikõlblikest kuludest
- **Erisused:** kogukonnateenus, uue põlvkonna side, teadmussiire, põllumajanduslik ettevõtja pm jaoks, ettevõtlusega tegelev MTÜ.

Meede 3

Toetatavad tegevused

LEADER
EESTI

Katseprojektid ja põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogia arendamine. Katseprojektide tulemusi tuleb tutvustada avalikkusele.

Väärtusahelas osalejate ühistegevus lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude loomisel ja arendamisel ning sellega seotud müügiarendus

Ühistegevus keskkonnamuutustega kohanemiseks ning **keskkonnaprojektide** ja keskkonnatavade ühise käsitluse edendamiseks

Tarneahelas osalejate ühistegevus eesmärgiga teha toiduainete ja energia tootmises ning tööstuslikus töötlemises kasutatav **biomass** säästvalt kättesaadavaks

Hiiumaa kogukonna arengule suunatud **valdkondlike strateegiate elluviimine** ettevõtjate, ühenduste ja Hiiumaa omavalitsuste ning teiste avalike-õiguslike juriidiliste isikute ühistegevusena

Põllumajandustegevuse mitmekesistamine tervishoiu, sotsiaalse lõimimise, kogukonna toetatud põllumajanduse ning keskkonna- ja toitumisalase **haridusega seotud tegevuste** kaudu

Kutseõpe ja -oskuste omandamine

Esitlus ja teavitustegevused

Põllu- ja metsamajandusettevõtete juhtimise tasandil korraldatavad lühiajalised vastastikused vahetused ning **põllu- ja metsamajandusettevõtete külastamine**

Ühistegevusse on lubatud kaasata partnereid Eestist ja teistest liikmesriikidest. Ühistegevus võib hõlmata projekte, mida samal territooriumil rahastatakse muudest liidu rahalistest vahenditest kui EAFRD.

Ühistegevuse projekti pikkuseks on kaks kuni neli aastat. Projekti pikkuse määrab rakendatava kava pikkus.

Alates PRIA poolt taotluse heakskiitmise otsusest on **koolitusprojekti elluviimiseks kaks aastat.**

Meede 3

Eelistatud projektid

LEADER
EESTI

- Ühistegevuse ja teadmussiirde projektid, mis on suunatud Lääne-Eesti saarestiku BPA säästva arengu strateegia 2014 – 2020 eesmärkide saavutamisele;
- Uuenduslikud; juurutavad uusi tooteid ja teenuseid;
- Tegelevad sotsiaalse ettevõtlusega;
- Kaasavad teadus- ja arendusasutusi;
- Viiakse ellu noorte ettevõtjate poolt, uusettevõtjate poolt;
- Loovad uusi töökohti;
- Väärindavad kohalikke ressursse ja oskusi või laiendavad nende kasutust;
- Arendavad kohaliku toidu pakkumist;
- On suunatud taastuvenergia allikate kasutuselevõtule ja/või energiatõhususe suurendamisele;
- Juurutavad uuenduslikke IKT lahendusi, viivad ellu projekte, mida
- Toetatakse muudest Euroopa Liidu toetusvahenditest kui EAFRD.

Meede 3

Teadmussiirde projektist

LEADER
EESTI

- Teadmussiirde projektiga on tegemist, kui projekti sisuks on **koolitus- ja teavitustegevused** tegevuspiirkonna **ettevõtluse arendamiseks**.
- Teadmussiirde projektide **kasusaajateks** võivad olla põllumajandus-, toiduainetööstus- ja metsandussektoris hõivatud isikud, maa valdajad ja muud ettevõtjad, kes tegutsevad maapiirkondades VKEdena.
- Taotlemisel esitatakse taotluse lisa, mis tõendab **koolituse läbiviija kogemust ja pädevust**.
- Teadmussiirde projekti elluviimiseks antakse projektitoetust kuni **90 %** toetava tegevuse abikõlblikest kuludest, sõltumata juriidilisest vormist.
- Seltsingul on võimalik projektitoetust taotleda ainult teadmussiirde projektidele, kuna need **ei sisalda investeeringuid**.
- **Projektijuhtimine on abikõlblik** (v.a. KOV) 20% ulatuses mitteinvesteeringutest, samuti **kaudsed kulud** (15% projektijuhtimisest)
- Kuludokumendid: koolituse, seminari, teabepäeva või muu samalaadse ürituse puhul, mis on ellu viidud teadmussiirde projekti raames, päevakava ja osavõtjate nimekiri, millele märgitakse ka **juriidilise isiku registrikood** ja tema **põhitegevusala**, kui üritus on käsitatav vähese tähtsusega abina.

Meede 4

Arengukoostöö

LEADER
EESTI

- Eesmärk: Saare kogukonna jätkusuutlikku arengut toetav sihipärane ja tulemuslik arengukoostöö
- Sihtgrupp: Hiiumaal tegutsevad MTÜ, SA
- Min. toetussumma taotluse kohta: 2000 eurot
Maksimaalne summa taotluse kohta: meetme maht
- Toetuse määrad: MTÜ, SA kuni 90% abikõlblikest kuludest
- **Ühisprojekti** kava alusel (vt slaid 10)
- Tingimus: **vähemalt kahe Hiiumaa omavalitsuse** osalemine partnerina

- Erisused: ettevõtlikus 60%, kogukonnateenus 90%, uue põlvkonna side 90%, mootorsõiduk 30%

Meede 4

Arengukoostöö

LEADER
EESTI

- Meetme rakendamine toetab omavalitsuste, äriühingute ja füüsilisest isikust ettevõtjate ning ühenduste ja sihtasutuste **arengukoostööd, mis on suunatud saare kui terviku arengule.**
- Arengukoostöös, käesoleva meetme mõistes, osaleb vähemalt kaks sõltumatut osapoolt, kes aitavad kaasa maaelu arengu poliitika eesmärkide ja prioriteetide saavutamisele.
- Meetme raames on lubatud jätkuprojektid.
- Toetust **antakse ainult Hiiumaad tervikuna hõlmavate** ja saare kui terviku arengule suunatud, lühiajaliste ja pikaajaliste **kavade**, sealhulgas rakenduskavade, **koostamiseks ning elluviimiseks.**

LEADER
EESTI

Meede 4

Hiiumaa kogukonna jaoks on arengukoostöö prioriteetsed teemad

- **Hiiumaa turundusplaani** või -strateegia elluviimine;
- Hiiumaa **internetikuvandi** arendamine;
- **Energeetikaalane** arengukoostöö;
- Biosfäärialade programmi rakendamine UNESCO programmi „**Inimene ja biosfäär**” raames.

Meede 4

Toetatavad tegevused

LEADER
EESTI

- Väärtusahelas osalejate arengukoostöö **lühikeste tarneaahelate** ja **kohalike turgude** loomisel ja arendamisel ning sellega seotud **müügiedendus** ;
- Arengukoostöö keskkonnamuutustega kohanemiseks ning **keskkonnaprojektide** ja keskkonnatavade ühise käsitlemise edendamiseks;
- Hiiumaa kogukonna arengule suunatud **valdkondlike strateegiate** elluviimine ettevõtjate, ühenduste ja Hiiumaa omavalitsuste ning teiste avalike-õiguslike juriidiliste isikute ühistööga ;
- **Põllumajandustegevuse mitmekesistamine** tervishoiu, sotsiaalse lõimimise, kogukonna toetatud põllumajanduse ning keskkonna- ja toitumise haridusega seotud tegevuste kaudu.
- Arengukoostöösse on lubatud kaasata **partnereid Eestist** ja teistest **liikmesriikidest**.
- Käesoleva meetme kohast koostööd võib kombineerida projektidega, mida samal territooriumil rahastatakse muudest Euroopa Liidu toetusmeetmetest. Käesoleva meetme raames antavat toetust ei tohi kasutada teistest programmide antavate toetuste kaasrahastamiseks.

Meede 4

Eelistatud projekt:

LEADER
EESTI

- toetab Lääne-Eesti saarestiku BPA säästliku arengu strateegia 2014 – 2020 eesmärkide saavutamist
- on uuenduslik, projektil on oluline mõju partnerite ja Hiiumaa kogukonna toimimise efektiivsusele
- toetab sotsiaalse ettevõtluse arengut.
- väärindab kohalikke ressursse ja oskusi või laiendab nende kasutust
- arendab kohaliku toidu pakkumist.
- on suunatud taastuvenergia allikate kasutamisele ja/või suurendab energiatõhusust.
- juurutab uuenduslikke IKT lahendusi.
- juurutab uusi tooteid ja teenuseid.
- mille elluviimise tulemusena luuakse töökoht.
- viib ellu tegevusi, mida toetatakse teistest EL fondidest kui EAFRD

Taotlemise lisadokumendid

LEADER
EESTI

- Kui toetuse taotlus on suurem kui 10 000 eurot, siis peab taotleja lisama taotlusele äriplaani või majandamiskava.
- Suurprojektide (toetussumma \geq 50 000 eurot) või kogukonnateenuse projektide esitamise korral nõutakse taotlejalt Hiidlaste Koostöökogu üldkoosoleku eelnevat heakskiitu.
- Hiidlaste Koostöökogu taotlusvorm
- Projekti eelarve
- Eelarve koostamise aluseks olevad hinnapakkumised
- MTÜ liikmete nimekiri
- Eelmise majandusaasta aruanne. MTÜ-del tulude jaotus, millest nähtub avaliku sektori toetuse osakaal.
- Koolituse läbiviija kogemuse ja pädevuse tõendus
- Koolitusvajaduse ja nõudluse tõendus
- Ühisprojekti tegevuskava
- Projektijuhi CV

Taotluste käsitlemise ajagraafik

LEADER
EESTI

1. Taotlusvoor on avatud vanas e-prias **15.02-01.03.2017**
2. Leader tegevuskeskus kontrollib üle esitatud taotluste dokumentatsiooni ja valmistab ette projektitaotluste hindamise hindamiskomisjonile e-keskkonnas.
3. Hindamiskomisjon annab hinnangu hiljemalt **14. aprilliks 2017**
4. Hindamiskomisjoni poolt esitatud paremusjärjestuse kinnitab Hiidlaste Koostöökogu juhatus või üldkoosolek
5. Tegevuskeskus edastab projektid PRIA-le
6. PRIA annab oma otsuse **60 (kuni 90) tööpäeva jooksul**
7. Kulud on abikõlblikud alates PRIA-le esitamise järgmisest kuupäevast (omal riskil kuni positiivse otsuse saamiseni)
8. Taotlejal on **2-4 aastat aega** projekti ellu viia.

LEADER
EESTI

Hindamiskomisjoni töö

- Hindamiskomisjon on 9-liikmeline, nimekiri avalik
- Hindamise aluseks on Hiiumaa integreeritud arengustrateegia 2014-2020
- Hindamiskomisjoni istungil on võimalik igal taotlejal oma projekti kaitsta
- Hindamine toimub interaktiivses hindamiskeskonnas
- Iga meetme projektid reastatakse keskmise hinde järgi pingeritta

Toetuse saamisest teavitamine

LEADER
EESTI

- Alus: Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamine, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020
- Juhul kui toetuse saajal on olemas toetatava objekti või tegevusega seotud veebileht:
 - 1) avaldatakse **toetusotsuse saamisel** veebilehel lisaks logole ja embleemile objekti või tegevuse lühikirjeldus;
 - 2) kirjeldatakse toetatava objekti või tegevuse lühikirjelduses ka eesmärke ja oodatavaid tulemusi, kui toetus ületab 10 000 eurot. Logo paigaldatakse kergesti märgatavale kohale ja ta peab olema selgelt nähtav.
- Struktuuritoetuste logo kasutatakse vastavalt toetust saanud projekti iseloomule kas kleebisel, infosildil, stendil, tänutahvilil või lisatakse logo objektile tootmise käigus.
- NB! Projekti teavitusreeglite mittetäitmine võib viia toetuse osalise või isegi täieliku tagasinõudmiseni.

LEADER
EESTI

Kuludeklaratsiooni esitamine

- Toetuse väljamaksmiseks tuleb pärast kulutuste tegemist esitada e-priias kuludeklaratsioon
- Teadmussiirde kuludokumente võib esitada kuni 4 osas 2 aasta jooksul
- Ühisprojektide elluviimist tõendavaid dokumente võib esitada 4 korda kalendriaastas
- Iga kulutuse kohta on vajalik esitada: hinnapäring, kehtiv ja nõuetele vastav hinnapakumine, arve, makset tõendav dokument
- Kasutatud seadme puhul ka müüja kinnitus nõuetele vastavuse kohta
- **Riigihankekohuslasel** on vaja kõigepealt läbi viia hange, siis esitada hankedokumendid
- Toetusraha kantakse PRIA poolt üle 3 kuu jooksul alates kuludeklaratsiooni vastuvõtmisest PRIA-s
- Kuludeklaratsioon osaliselt tasutud arvete alusel: kaup käes või töö aktiga vastu võetud, omaosaluse osa arve esitajale tasutud

LEADER
EESTI

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Soovime edu!